

မေးခိုင်ရောဂါအကြောင်းသိကောင်းစရာ

ဒီနေ့တော့ ကျနော်တို့ မေးခိုင်ရောဂါအကြောင်းဆွေးနွေးကြတာပေါ့ ။
 ကျနော်တို့ ပတ်ဝန်းကျင်မှာ သံဆူးရင် ဖြစ်တက်တယ်ဆိုတဲ့
 မေးခိုင်ရောဂါအကြောင်းကြားဖူးပြီးသားဖြစ်ကြမှာပါ။ ဒါပေမယ့်တကယ်တွေ့ဖူးတဲ့သူဘာကြောင့်မေးခိုင်ရောဂါဖြစ်တာလဲဆိုတာကို
 သေသေချာချာသိကြတဲ့ သူနည်းမယ်ထင်ပါတယ် ။
 ဒါကြောင့် မေးခိုင်ရောဂါအကြောင်းကို ကျန်းမာရေးဗဟုသုတအနေနဲ့ သိရှိပြီး ဂရုပြုနိုင်အောင်လို့ ကျနော် ဒီ
 ကျန်းမာရေးဆောင်းပါးလေးကို ရေးလိုက်ပါတယ် ။
 မေးခိုင်ရောဂါဆိုတဲ့ အတိုင်းရောဂါလက္ခဏာအနေနဲ့ ဝေဒနာရှင်ရဲ့ မေးခိုင်သွားပြီး (locked jaw) လှုပ်ရှားရခက်သွားလို့
 မေးခိုင်ရောဂါလို့ မြန်မာလို နာမည်ပေးထားတာပါ ။ Medical Term ကတော့ Tetanus ပါ ။

ဒီပုံက မေးခိုင်သွားလို့ ပါးစပ်ဖွင့် မရတဲ့ ပုံပါ ။

မေးခိုင်ရောဂါကိုဖြစ်စေတာက **Clostridium tetani** ဆိုတဲ့ ရောဂါပိုးပါ ။ ကျနော်တို့ အကြောင်းတစ်ခုခုကြောင့် ဒဏ်ရာရ ၊ နာဖြစ်တဲ့ အခါ
 ပွမ်းပဲ့ တဲ့အခါ (ဥပမာ သံဆူးတယ်ပဲ ဆိုကြပါတော့) Clostridium tetani ဟာ ပတ်ဝန်းကျင်ကနေဝင်လာနိုင်ပါတယ် (ဥပမာ မြေမှန် ၊
 ဖုန်မှန်) ။ ရောဂါပိုးဟာပြင်ပပတ်ဝန်းကျင်မှာ အချိန်ကြာမြင့်စွာ အသက်ရှင်နေနိုင်ပါတယ် ။
 အနာကနေဝင်လာပြီး ခန္ဓာကိုယ်ထဲကိုရောက်ပြီဆိုရင်တော့ C. tetani ကနေပြီး **tetanolysin** နဲ့ **tetanospasmin** ဆိုတဲ့ အဆိပ် (toxin
) ၂ မျိုးထုတ်ပါတယ် ။ Tetanospasmin ကြောင့် မေးခိုင်ရောဂါရဲ့ လက္ခဏာတွေကိုဖြစ်ပေါ်စေပါတယ် ။ Tetanospasmin က အာရုံ
 ကြော (nerves) တွေကို ဒုက္ခပေးတဲ့ **neuro toxin** ပါ ။ အဲဒီ Tetanospasmin ဆိုတဲ့ အဆိပ်က လူ့ခန္ဓာကိုယ်အနှံ့အပြားကို
 သွေးလည်ပတ်မှု နဲ့ ပြန်ရည်ကြော မှတဆင့် (blood and lymphatic system) မှတဆင့်ပြန့်နှံ့သွားပြီး
 အာရုံကြောတွေကိုရောက်သွားပါတယ် ။ အဲဒီမှာ inhibitory neurotransmitter ဖြစ်တဲ့ GABA ထုတ်လုပ်မှုကို တားမြစ်တဲ့ အတွက်
 မေးခိုင်ရောဂါဖြစ်လာတာပါပဲ ။ inhibitory neurotransmitter မရှိတော့တွက်အတွက် skeletal muscle
 တွေဟာတစ်ချိန်လုံးတောင့်တင်းနေလာပါမယ်။
 ပထမဆုံးသတ်တားမိတာက အစားဝါးရင်အသုံးပြုတဲ့ ပါးစပ်က ကြွက်သား (masseter muscles) တွေတောင့်တင်းလာတော့
 မေးခိုင်လာတာပါပဲ (locked jaw or trismus) ။
 နောက်ပိုင်း အစာရေမျိုက ကြွက်သားတွေမာတောင့်လာပါမယ် ။ အစာမျိုရခက်လာပါမယ်။
 ဝမ်းဗိုက်က ကြွက်သားတွေ ၊ ကျောပြင်ကကြွက်သားတွေ ၊ ခြေတွေလက်တွေကကြွက်သားတွေတောင့်တင်းလာပြီး လူ့ခန္ဓာကိုယ်က
 ကော့ကော့ကြီးဖြစ်နေပါမယ် ။ (opisthotonus)
 ကိုယ်အပူချိန်တက်တာတွေ ၊ သွေးဖိအားတက်လာတာတွေ တခြားလက္ခဏာတွေကိုပါတွေ့ရပါမယ် ။

ဒီပုံကတော့ ကျောပြင်က ကြွက်သားတွေ တောင်တင်းပြီး ကော့နေတဲ့ပုံကို ပန်းချီဆွဲထားတာပါ။ ။

မေးခိုင်ရောဂါပိုးရဲ့ ရောဂါပျိုးရက်က ၃ ရက်ကနေ ၂၁ ရက်အထိကြာမြင့်နိုင်ပါတယ်။ ပျမ်းမျှကတော့ ၈ ရက်ပါ။ တခါတလေ လန့်ချိပြီးကြာမှာဖြစ်တတ်ပါတယ်။ ။

အနာဖြစ်ပြီးရောဂါပိုးဝင်တဲ့ နေရာက ပင်မအာရုံကြောကြီးနဲ့ ဝေးတဲ့နေရာဆိုရင် (ဥပမာ ခြေဖျား) ရောဂါလက္ခဏာပေါ်တာနောက်ကြပါမယ်။

ယေဘုယျအနေနဲ့ ပြောရရင် ရောဂါပျိုးရက်တိုလေလေ ရောဂါပိုပြီးပြင်းထန်တတ်ပါတယ်။ ။ အသက်ဆုံးနိုင်ဖို့ ရာခိုင်နှုန်းပိုများပါတယ်။ ။ လူကြီးတွေမှာဖြစ်တဲ့ မေးခိုင်ရောဂါလက္ခဏာတွေက ကျနော်အပေါ်မှာဖော်ပြခဲ့ပြီးပါပြီ။ ။

ကြွက်သားတွေ တောင်တင်းတာဟာ ခဏခဏဖြစ်နိုင်ပြီး တခါဖြစ်ရင် မိနစ်တော်တော်များများကြာနိုင်ပါတယ်။ ။ လုံးဝပြန်ကောင်းဖို့ လန့်ချိပြီးကြာနိုင်ပါတယ်။ ။

မွေးခင်းစကလေးလေးတွေမှာဖြစ်တဲ့ မေးခိုင်ရောဂါ (Neonatal Tetanus) ကတော့ မသန့်ရှင်းတဲ့ ကတ်ကြေးနဲ့ ချက်ကြီးကိုဖြတ်တာ၊ ချက်ကြီးမခြောက်ခင် အနာကနေဝင်တာများပါတယ်။ ။ မွေးပြီး ၄ ရက်ကနေ ၁၄ ရက်အတွင်းဖြစ်ပေါ်တတ်ပါတယ်။ ။

neonatal tetanus ကြောင့်မွေးကင်းစကလေးတောင်တင်းနေပုံပါ။ ။

ကဲဒီတော့ ကျနော်တို့ကြိုတင်ကာကွယ်ကြရအောင်။ ။

ကိုယ်ဝန်ဆောင်မိခင်တွေအနေနဲ့ မေးခိုင်ရောဂါကာကွယ်ဆေးထိုးရပါမယ်။ ။

ကလေးတွေကတော့ ဆုံဆို့၊ ကြက်ညှာ၊ ပိုလီယို၊ တီဘီ၊ မေးခိုင် အစရှိသဖြင့် ကာကွယ်ဆေးပုံမှန်ထိုးရပါမယ်။ ။

ကျနော်တို့ လူလတ်ပိုင်း အနေနဲ့ မေးခိုင်ရောဂါကာကွယ်ဆေးကိုတော့ အရင်က မထိုးဖူးသူတွေအနေနဲ့ ပထမတစ်ခါ ထိုးပြီး ၁ လခြား ဒုတိယတကြိမ် နောက်တခါ ၆ လကြာတဲ့အခါ တတိယတခါထိုးရပါမယ်။ ။

၃ ခါထိုးပြီးရင်တော့ ၁၀ နှစ်ကိုမှတစ်ခါထိုးဖို့လိုအပ်ပါမယ်။ ။ လတ်တလော ထိခိုက်ပွန်းပဲ့ မိရင်လည်း Booster dose အနေနဲ့ ထပ်ထိုးနိုင်ပါတယ်။ ။

ခန္ဓာကိုယ်က မေးခိုင်ရောဂါကို ဘယ်လောက် immunized ဖြစ်လဲဆိုတာပေါ်မူတည်ပါတယ်။ ။

ပွန်းပဲ အနာတရဖြစ်တဲ့ အခါ ဖုန်တွေ သဲတွေနဲ့ သိပ်ခြင်းကိုလုံးဝရှောင်ရှားပြီး ရေ ၊ ဒါမှမဟုတ် ပိုးသတ်ဆေးနဲ့ ဆေးရပါမယ် ။

တကယ်လို့ သံသယရှိလာလို့ရှိရင် ကျန်းမာရေးဝန်ထမ်းတွေနဲ့ အချိန်မီပြသရင် အချိန်မီကုသမှုပေးနိုင်ပါတယ် ။
ကုသပုံ အကြမ်းဖျင်းကတော့ အာရုံကြောတွေမှာ ပေါင်းပြီးသား (already combined neurotoxin) တွေကို ဘာမှလုပ်လို့ မရပါဘူး ။
free neurotoxin တွေကိုတော့ Human Tetanus Immune globulin (TIG) ပေးလို့ရပါတယ် ။ neuro toxin တွေရဲ့ source
အနာရှိနေသေးရင် အနာကို သန့်စင်အောင်လုပ်ရပါမယ် ။ လိုအပ်တဲ့ Antibiotic တွေပေးရပါမယ် ။ ကြွက်သားတွေ တောင့်တင်းတာကို
သက်သာအောင်လိုအပ်တဲ့ ဆေးဝါးတွေနဲ့ကုသရပါမယ် ။ (eg., Diazepam , propofol , dantrolene etc..) တကယ်လို့
ကြွက်သားတွေတောင့်တင်းမှုကြောင့် အသက်ရှူခက်ခဲလာရင် စက်နဲ့ အကူအသက်ရှူနိုင်အောင် (tracheostomy and mechanical
ventilation) ဆောင်ရွက်ပေးရပါမယ် ။ ဒီအခြေအနေဆိုရင်တော့ အထူးကြပ်မတ်ခန်းထဲမှာ ကုသပေးရပါမယ်။

ဒီတော့ မေးခိုင်းရောဂါဟာ ကာကွယ်လို့ရသလို သတိမထားပဲ ပွန်းတာပဲ့တာလေးကို အမှတ်တမဲ့ ဂရုမပြုမိဘူးဆိုရင် ကျနော်တို့ရဲ့
အသက်အန္တရာယ်ပြုနိုင်တာမို့ အားလုံးပဲပေါ့ပေါ့ဆဆ မနေသင့်ဘူးလို့တိုက်တွန်းလိုက်ရပါတယ် ။